

Legger Rijkswaterstaatswerken Waterwet

Systembeschrijving

Naam: Hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl

Watersysteemcode: geen

Rijkswaterstaat-dienst: Noord Nederland

Aangrenzende leggers:

Het kanaal doorsnijdt twee leggers van primaire waterkeringen. 1 van Wetterskip Fryslân en 1 van Waterschap Hunze en Aa's. De oevers van de kanalen zijn van belang voor de leggers van regionale waterkeringen. Ook de sluizen bij Gaarkeuken en Groningen maken hier van deel uit. Het oppervlaktewater is in beheer bij andere waterkering beheerders. De andere beheerders zijn: Wetterskip Fryslân, Waterschap Noorderzijlvest en Waterschap Hunze en Aa's.

Andere beheerders:

Op verschillende locaties langs het oppervlaktewaterlichaam kunnen onder andere oevers, havens en eventueel aanwezige voorlanden door derden worden beheerd.

Ligging en functies:

De vaarweg Lemmer-Delfzijl ligt in de provincies Friesland en Groningen. De vaarweg Lemmer-Delfzijl is onderdeel van het hoofdvaarwegennet van Nederland, te weten de vaarweg Amsterdam-Delfzijl. Het totale lengte van het traject van de vaarweg Lemmer-Delfzijl is 118 km. Het traject bestaat uit: het Prinses Margrietkanaal (65 km); het Van Starckenborghkanaal (26,6 km) en het Eemskanaal (26,4 km).

Het Prinses Margrietkanaal is het Friese deel van de vaarweg. Dit kanaal is aangelegd in de jaren dertig van de twintigste eeuw. De laatste gedeelten van het Prinses Margrietkanaal zijn pas na de Tweede Wereldoorlog gegraven. Dit was onder andere het gedeelte van Grou (Pikmar) tot Ald Skou. In 1951 is het Friese gedeelte van de verbinding Lemmer-Groningen opengesteld.

Het Van Starckenborghkanaal is een kanaal in de provincie Groningen dat het Prinses Margrietkanaal met het Eemskanaal verbindt. Het 'grote scheepvaartkanaal van Lemmer naar Groningen'; zijnde het huidige Prinses Margrietkanaal en het Van Starckenborghkanaal zijn aangelegd in de jaren dertig van de twintigste eeuw. Het Van Starckenborghkanaal is van Zuidhorn tot de Oostersluis in de stad Groningen nieuw aangelegd. Het gedeelte van Zuidhorn tot de Friese grens is het verbrede Hoendiep. In november 1938 is het Van Starckenborghkanaal officieel in gebruik gesteld.

Het Eemskanaal verbindt de stad Groningen via het Verbindingskanaal/Oosterhaven, Winschoterdiep en Van Starckenborghkanaal met Delfzijl (de Eems). Het kanaal is aangelegd tussen 1866 en 1876 en is in 1963 verbreed. Het Eemskanaal is daarnaast belangrijke scheepvaartverbinding (geschikt voor coasters) en is tegelijk de belangrijkste waterafvoer van het noordoosten van Drenthe. Tenslotte is het kanaal erg belangrijk voor de scheepsbouw-industrie in het gebied rond Hoogezand-Sappemeer.

Aan de vaarweg Lemmer-Delfzijl zijn in het beheer- en ontwikkelplan Rijkswateren (2009) specifieke functies toegekend aan het waterlichaam. Deze zijn onderverdeeld in basisfuncties (veiligheid, voldoende water en schoon en ecologisch gezond water), scheepvaart en overige gebruiksfuncties.

In een peilbesluit is het peil van het waterlichaam vastgelegd.

Algemeen:

Langs regionale keringen en kunstwerken kunnen sloten en watergangen aanwezig zijn voor de afvoer van kwelwater uit het oppervlaktewaterlichaam. Deze sloten en watergangen kunnen in beheer van Rijkswaterstaat zijn.

Kunstwerken:

De vaarweg wordt gekruist door twee aquaducten en een groot aantal bruggen. Daarnaast maken 6 sluizen onderdeel uit van de vaarweg.

De Prinses Margrietsluis te Lemmer vormt het begin van het Margrietkanaal en doorkruist de primaire waterkering.

De sluis te Terherne in het Margrietkanaal vormt tegenwoordig geen onderdeel meer van een waterscheiding en staat permanent open.

De sluis te Gaarkeuken in Groningen vormt de waterscheiding tussen de Noord-Groningse en Friese boezem.

De Oostersluis in de stad Groningen vormt de waterscheiding tussen de Noord-Groningse en oost Groningse boezem. Hier gaat ook het Van Starckenborgh kanaal over in het Eemskanaal.

De Zeesluizen bij Delfzijl vormen het einde van het Eemskanaal en doorkruist de primaire waterkering.

Naast de sluizen in de hoofdvaarweg, heeft Rijkswaterstaat ook het beheer over een aantal schutsluizen in de aangrenzende wateren. Dit zijn:

- Dorkwerdersluis
- Driewegsluis
- Groevesluis-noord
- Groevesluis-zuid
- Slochtersluis

Genormeerde/huidige situatie:

In de legger staan waterstaatsobjecten weergegeven zoals ze qua ligging, afmeting, vorm en constructie moeten zijn, hetzij genormeerd vanuit regelgeving en richtlijnen (vaarwegen), hetzij vanuit de vereiste functionaliteit in het aangelegd ontwerp (kunstwerken, verdedigde/verticale oevers, kribben en stroomgeleidingsobjecten). Instandhouding in die vorm is daarbij het doel.

Natuurvriendelijke oevers en het winterbed kennen een zekere natuurlijke morfologische dynamiek en ontwikkeling. De ligging van deze gebieden is wel aangeduid, maar de vorm is niet exact vastgelegd. Periodiek vindt inspectie en evaluatie plaats om te toetsen of deze ontwikkelingen geen consequenties heeft voor de hoogwaterveiligheid.

De maatvoering van het vaarwegprofiel is weergegeven in m ten opzichte van het NAP, maar correspondeert met de minimale diepte-eisen voor de vaarweg ten opzichte van een MLW (maatgevende lage waterstand).